

Culturele en structurele verschillen bepalen inkomensbeleid landbouw VS en EU

Verzekeren tegen een lage melkprijs

Producteren voor een vrije markt levert prijsrisico op. Amerikaanse veehouders kunnen dit prijsrisico afdekken via een door de overheid gesubsidieerde verzekering. Hoewel een dergelijke verzekering aantrekkelijk klinkt, verwachten Nederlandse en Vlaamse onderzoekers dat dit niet snel werkelijkheid wordt in Europa.

tekst **Diane Versteeg**

Onlangs werden melkveehouders in de Verenigde Staten gecompenseerd voor de lage marges in mei en juni via het zogenoemde Dairy Margin Protection Program, ofwel MPP-Dairy, ofwel margebeschermingsprogramma zuivel. Melkveehouders kunnen zich via dit door de Amerikaanse overheid gesubsidieerde programma vrijwillig verzeke-

ren tegen een lage marge (zie kader). De uitkering is per bedrijf verschillend en afhankelijk van het verzekerde volume en de verzekeringspremie die het bedrijf kiest. Onderzoeker Jeroen Buysse, verbonden aan de Universiteit Gent en gespecialiseerd in landbouwbeleid en bedrijfseconomie, geeft aan dat ongeveer de helft van de melkveehouders mee-

doet aan dit programma en een ruime meerderheid alleen voor een basisverzekering tegen de laagste marge kiest.

‘Een dergelijke verzekering kennen wij in Europa eigenlijk niet’, vertelt Marcel van Asseldonk, onderzoeker bij Wageningen UR en gespecialiseerd in risicomangement. Hij wijst erop dat de structuur van het Amerikaanse landbouwbeleid van oudsher fundamenteel anders is dan die van het Europese landbouwbeleid, waarin bedrijfstoelagen worden gebruikt. ‘De Amerikanen zijn juist gesubsidieerde verzekeringen tegen misoogsten gewend. Het verzekeren tegen een prijsrisico is relatief nieuw.’

Termijnmarkt gebruiken

Een andere vorm van prijsrisicomangement is het gebruik van de termijnmarkt, door Amerikaanse melkveehouders vaker gebruikt dan door Europese. ‘Zowel de melkprijs als de voerprijs zetten sommige Amerikaanse melkveehouders via de termijnmarkt vast’, aldus Van Asseldonk. ‘Maar handelen op de termijnmarkt vergt tijd en kennis over de werking ervan. Dat niet alle melkveehouders hier gebruik van maken, is begrijpelijk’, gaat hij verder.

Sinds 2011 biedt Dairy Trading Online (DTO) uit Emmeloord aan Nederlandse melkveehouders melkprijsgarantiecertificaten aan om de melkprijs vast te zetten. De organisatie treedt op als be-

Hoe werkt het Amerikaanse margebeschermingsprogramma?

Het Dairy Margin Protection Program (afgekort MPP-Dairy) is deel van het Amerikaanse landbouwbeleid en loopt tot januari 2018. Alle melkveehouders in de VS kunnen zich jaarlijks tussen 1 juli en 1 september inschrijven voor margebescherming in het volgende jaar.

Een basisverzekering – de zogenoemde ‘catastrophic coverage’ – dekt een marge tot vier dollar per hundredweight (afk. cwt). Een cwt komt overeen met 100 Amerikaanse ponden van ongeveer 450 gram. Komt de gemiddelde productiemarge onder de vier dollar, dan krijgt de melkveehouder het verschil uitgekeerd. Omgerekend naar euro’s en kilo’s komt een marge van vier dollar per cwt neer op iets meer dan 7,95 euro per 100 kg melk. Hiervoor betalen deelnemende melkveehouders een administratieve bijdrage van 100 dollar (zo’n 90 euro) per jaar. Voor meer margebescherming, van 4,50 tot 8 dollar per cwt, moet een aanvullende premie worden betaald.

Het Amerikaanse ministerie van landbouw bepaalt de gemiddelde productiemarge – het verschil tussen de gemiddelde melkprijs en de gemiddelde voerkosten – steeds over een productieperiode van twee maanden. Ook de berekening van de uitkeringspremie sluit hierop aan. Hiervoor wordt de jaarproductie door zes gedeeld.

Voorbeeldberekening

Stel: een melkveehouder wil de helft van zijn jaarlijkse productie van 1,35 miljoen kg melk (= 3 miljoen Amerikaanse ponden of 30.000 cwt) verzekeren tegen een marge lager dan 7 dollar per cwt – omgerekend ruim 12 euro per 100 kg melk. Hiervoor betaalt de melkveehouder een extra premie van 0,217 dollarcent per cwt. Voor 1,5 miljoen Amerikaanse ponden melk (15.000 cwt) betaalt de veehouder dan 3255 dollar verzekeringspremie voor één jaar.

Duikt de marge binnen een tweemaan-

delijkse productieperiode onder het gekozen beschermingsniveau naar bijvoorbeeld 5, dan keert de verzekering het verschil tussen de verzekerde en de werkelijke marge uit. Dat is in dit voorbeeld eerder dan bij de basisverzekering.

Bij de gekozen margebescherming volgt de volgende berekening:

7 dollar margebescherming minus 5 dollar werkelijke marge = 2 dollar verschil.

2 dollar maal de gekozen beschermde productie gedeeld door zes maanden = $2 \times 15.000 / 6 = 5000$ dollar uitbetaling per twee maanden.

Bij deze margebescherming en verzekeringspremie heeft de melkveehouder 5000 dollar minus de totale verzekeringspremie (3255 dollar + 100 dollar) = 1645 dollar prijsrisico verzekerd. Omgerekend naar euro’s en kilogrammen komt dit neer op 1464 euro prijsbescherming voor 112.500 kg melk in twee maanden. Dat betekent een bescherming van iets meer dan één cent per liter.

middelaar tussen melkveehouders en melkverwerkers door voor een bepaald volume en een bepaalde looptijd een melkprijs uit te onderhandelen. 'Met één melkprijsgarantiecertificaat wordt voor een levering van 50.000 kg rauwe melk de melkprijs vastgelegd', vertelt Trienke Elshof, directeur van DTO. 'De melk wordt opgehaald door de reguliere afnemer, maar de melkprijs wordt via het garantie-

certificaat uitbetaald. Hierdoor wordt de melkprijs losgekoppeld van de levering.' Via het garantiecertificaat wordt de melkprijs verrekend. Heeft een melkveehouder getekend voor een melkprijsgarantie die hoger ligt dan de referentiemelkprijs – DTO hanteert de prijs van FrieslandCampina – dan krijgt de melkveehouder het verschil uitbetaald. Is de referentieprijs dertig cent en het garan-

tiecertificaat voor 33 cent getekend, dan heeft een melkveehouder drie cent per kg verdiend. Maar bij een garantiecertificaat van 27 cent moet de melkveehouder juist drie cent aan DTO betalen. 'Als het goed is, is dat geen probleem. De melkveehouder heeft immers rekening gehouden met een prijs die lager lag dan het melkprijsgarantiecertificaat kon bieden', aldus Elshof.

Volgens DTO neemt de animo om de prijs af te dekken via een systeem als de melkprijsgarantiecertificaten toe. Op dit moment werken ongeveer duizend Nederlandse melkveehouders ermee.

Verkennd onderzoek

Het verzekeringssysteem van de Amerikaanse overheid wordt door de Europese Unie en de Nederlandse overheid onderzocht. Van Asseldonk en Buysse werken beiden mee aan deze verschillende onderzoeken. 'Daarbij wordt ook de vraag gesteld of het passend is dat de overheid ondernemers ondersteunt in hun prijsrisico. Die maatschappelijke discussie speelt zowel in Europa als in de VS', zegt Buysse. Volgens hem zijn er verschillende argumenten om marktcorrecties van de overheid te verdedigen. 'Te veel prijsvolatiliteit zorgt voor te lage investeringen en dat brengt de productiecapaciteit in gevaar. Dat is een reden waarom in de elektriciteitssector ook marktinterventie plaatsvindt', geeft Buysse als voorbeeld. 'In de arbeidsmarkt worden met een minimumloon en werkloosheidsuitkeringen de minder machtige schakels in de markt beschermd.' De rol van de landbouw in de voedselveiligheid en het natuur- en milieubeheer is volgens Buysse een argument voor overheidsondersteuning. 'Maar het is vervolgens de politiek die bepaalt hoe die ondersteuning eruitziet. Die kan ook gekoppeld worden aan een tijdelijke beperking van productie of aan milieuraandvoorwaarden.'

Van Asseldonk en Buysse betwijfelen op basis van het eerste onderzoek of een verzekeringssysteem in Europa van de grond komt. 'Daarvoor is Europa te veel gewend aan het toeslagensysteem. De invoering van een andere vorm van inkomensbescherming zie ik niet zomaar gebeuren. Zeker niet als het uit de bestaande budgetten van het GLB moet komen', zegt Van Asseldonk. 'Daarnaast vraagt een marge-afdekking ook dat verzekeringsmaatschappijen een dergelijk product ontwikkelen en vermarkten. Dan lijkt het mij vooralsnog eenvoudiger om directe betalingen aan veehouders te doen.' |